

О. ХЕНРИ

ЗАБАВЛЕНИЯТА В

СЪВРЕМЕННОТО СЕЛО

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1993

chitanka.info

Джеф Питърс трябва да го тикаш. Помолиш ли го да ти разкаже някоя своя преживелица, той започва да твърди, че животът му е толкова беден на събития, колкото най-дългия роман на Тролъп^[1]. Но ако го подхванеш неусетно, той се хваща.

Ето защо аз пускам най-разнообразни мухи в потока на съзнанието му, докато не се уверя, че е клъвнал.

— Доколкото забелязвам — казвам му веднъж, — въпреки че са напреднали, фермерите от Запада все още са склонни да тичат по старите популистски идоли.

— Такъв е сезонът — казва Джеф, — всичко е в движение: фермерите, херингата, мъзгата на кленовете и река Конемо. Аз познавам горе-долу фермерите. Веднъж си въобразих, че съм попаднал на фермер, излязъл от отъпкания коловоз; но Анди Тъкър ми доказва, че съм сбъркал. „Ражда се фермер — умира ахмак — казва Анди. — Фермерът е човек, който все се бута напред между шамарите, шашармите и шалварите. Той е хапльо, посмешище на страната, и аз се чудя с кого ще се майтапиме, ако го няма“.

Една сутрин се събуждаме с Анди с общ капитал от шейсет и осем цента. Това става в жълто чамово хотелче в края на просеничния пояс на южна Индиана. Как сме скочили от влака предната вечер не мога да ти кажа; защото той пердашеше през селото толкова бързо, че това, което от прозореца на вагона ни се стори кръчма, се оказа общ изглед от дрогерия и водна цистерна, разделени от два квартала. Защо скочихме от влака при първия удобен случай? Това е свързано с часовник от фалшиво злато и малко диаманти от Аляска, които не успяхме да пробутаме предния ден от другата страна на границата с Кентъки.

Когато се събудих, чух кукуригане на петли, замириса ми на нещо като азотно-солна киселина, нещо тежко тупна на пода на долния етаж, а някакъв човек псуваше.

— Горе главата, Анди! — казвам му. — Попадали сме в село. Някой долу току-що хвърли за проба слитък злато. Отиваме да получим от фермера това, което ни се полага, а после сбогом и беж.

За мен фермерите винаги са били нещо като резервен фонд. Когато се случи да не ми върви, аз излизам на кръстопътя, хващам фермера за презрамката, излагам механично програмата на своя занаят, преглеждам набързо имуществото му, връщам ключовете, бруста и

книжата, които имат стойност само за него, и продължавам спокойно пътя си, без да задавам никакви въпроси! Фермерите са дребна риба за нас от гледище на нашия висок професионализъм, моя и на Анди; но случва се и да имаме полза от тях, както понякога Уолстрийт има полза от министъра на финансите.

Когато излязохме навън, видяхме, че се намираме в превъзходно землище. В горичката на хълма на около две мили, от нас се виждаше голяма бяла постройка, а наоколо — голяма земеделска агломерация от ниви, хамбари, пасища и пристройки.

— Чия е тази къща? — попитахме нашия хазяин.

— Това — казва той — е домът, а също горската, поземлената и градинската собственост на фермера Езра Плънкит, един от най-напредничавите граждани в нашия район.

След закуска ние с Анди, останали с капитал от осем цента, се заехме да съставим хороскоп на този селски магнат.

— Нека ида сам — предлагам аз. — Ние двамата срещу един фермер — не е ли малко множко; все едно Рузвелт^[2] да тръгне с две ръце срещу мечка гризли.

— Добре де — съгласява се Анди, — аз също обичам да постъпвам като джентълмен дори когато съм тръгнал да събирам шконтото от цвеклопроизводителите. На каква примамка смяташ да хванеш този гадняр Езра.

— На първата, която ми попадне под ръка — казвам аз. — Мисля да взема няколко квитанции за платен данък доход; и рецептата за приготвяне на липов мед от пресечено мляко и ябълкови обелки; заявки за носачките на Макгъфи, които после се оказват косачки на Макормик; и перлената огърлица, която намерих във влака; и златен слитък джобен размер; и...

— Предостатъчно — казва Анди. — Всяка от тях ще свърши работа. Само внимавай, Джеф, гледай този чорбар да ти даде само новички, чисти банкноти. Гнусните омацани банкноти, с които се разплащат фермерите, са просто позор за нашето Министерство на земеделието, за държавните чиновници и хранителната ни индустрия. Случвало ми се е да получавам долари, които приличат на твоята култура от бактерии, задигната от линейката на бърза помощ.

Отивам аз в конюшната и наемам една двуколка само срещу моята вдъхваща доверие външност. Стигам до фермата и връзвам коня.

Гледам — на стъпалата пред къщата седи някакъв човек. С бял фланелен костюм, диамантен пръстен, шапка за голф и розова вратовръзка. „Курортист“, казвам си.

— Къде мога да намеря фермера Езра Плънкит — питам го.

— Той стои пред вас — отговаря онзи. — Какво желаете?

Не обелвам и дума. Стоя като истукан и си повтарям на ум думите на онази весела песничка „Човекът с мотиката“. На ти на тебе човек с мотика! Когато се вгледах в него, дребните принадлежности, които носех в себе си, за да му смъкна малко долари, ми се видяха безумно безнадеждни — все едно да се опиташ да унищожиш Месния тръст с пушка-играчка.

— Е, говорете — гледа ме изкосо фермерът. — Виждам, че левият джоб на палтото ви доста се е издул. Първо извадете този златен слитък. На мене ми трябват глинени слитъци, тоест тухли, а не басни за изгубени акции и сребърни рудници.

Имах мозъчното усещане, че съм бил глупак, когато разчитах на принципите на логиката, но все пак извадих слитъка и го отвих от носната кърпа.

— Долар и осемдесет — каза фермерът, след като го претегли на ръка. — Става ли?

— Оловото, което слитъкът съдържа, струва повече — казах с достойнство и го върнах в джоба си.

— Добре, щом не искате — каза онзи. — На мене просто ми се щеше да го купя за колекцията, която създавам. Миналата седмица купих за два и десет нещо такова, въпреки че ми искаха пет хиляди.

В този миг телефонът в къщата зазвъня.

— Влизайте, хубавецо — рече фермерът, — да видите как живея. Понякога се чувствам малко самотен. Може би ме търсят от Ню Йорк.

Влязохме вътре. Подредбата — като у бродуейски борсов посредник: бюра от светъл дъб, два телефона, кресла и диван, тапицирани с марокен, маслени картини в дълбоки позлатени рамки, а в ъгъла — телеграфен апарат, който трака новините.

— Ало, ало! — вика странният фермер. — Театър „Риджънт“ ли е? Обажда се Плънкит от имението „Крайгорски център“. Запазете ми четири места на първия ред за петък вечер. Да, обичайните. За петък. Довиждане.

— Всеки две седмици ходя в Ню Йорк да гледам някое представление — обяснява фермерът, вече оставил слушалката. — В Индианаполис хващам експреса, който стига за осемнайсет часа, наслаждавам се десет часа на белите нощи в Бродуей и след четиридесет и осем часа съм вече у дома, точно навреме, за да насажда кокошките да мътят. Да, да, първобитният фермер от пещерния период, какъвто го описваше Хъбард^[3], напоследък се е попроменил и очовечил, не мислите ли?

— Като че ли забелязвам известно нарушение в аграрните традиции — отговарям аз, — в които така дълбоко вярвах.

— Прав сте, хубавецо — казва той. — Не е далеч времето, когато игликата, що жълтее в тревата край ручея, ще ни се вижда на населяните като луксозно издание на „Езикът на цветята“ с обковани въглчета и фронтиспис.

Отново телефонен звън.

— Ало, ало! — обажда се фермерът. — О, Пъркинс от Милдейл? Вече ви казах, че осемстотин долара за този кон е прекалено много. Какво, при вас ли е? Добре, нека го чуя. Отдалечете апарата от себе си. Подкарайте го в тръс в кръг. По-бързо. Да, чувам го. Дайте още по-бързо... Достатъчно. Доведете го сега до телефона. Приближете муцуната му до апарата. Една минута само. Не, този кон не ми трябва. Какво? Не! И без пари да ми го давате. Той е куц. А има и задух. Всичко хубаво.

— Е, хубавецо — обръща се той към мене, — започвате ли да разбирате, че земеделието вече има фризура? Вие сте свързан с една отминала епоха. Едва ли някой може да изненада с нещо съвременния земеделец. Какъв ден сме днес? Събота, четиринайсти. Вижте сега как ние, съвременните земеделци, гледаме да не изоставаме от събитията.

Той ми показва някаква машинка на масата с две такива неща, дето се слагат на ушите. Слагам ги аз и слушам. Женски глас чете най-важните заглавия: убийства, злополуки и прочее пертурбации в политическия живот.

— Това, което чувате — обяснява фермерът, — са днешните новини, накратко, от вестниците в Ню Йорк, Чикаго, Сейнт Луис и Сан Франциско. Те се предават по телеграфа в нашето Информационно бюро, което ни ги сервира топли-топли. На тази маса стоят главните

американски всекидневници и седмични списания. Имаме и специална служба, която предава предварително извадки от месечните издания.

Вземам един лист и чета: „Специални предварителни коректури. През юли 1909 сп. «Сенчъри» ще пише...” и така нататък.

Фермерът звъни на някого — предполагам на управителя си — и му нарежда да продаде мериносовите овце, петнайсет глави, по шестстотин долара едната, да засее с пшеница шестстотин акра земя и да откара на гарата още двеста бидона мляко за млечната цистерна. После ми предлага първокачествена пура от фабриката на Хенри Клей, изважда бутилка зелен шартрьоз и отива да погледне телеграфната лента.

— Газовите акции са се покачали с два пункта — мърмори той. — Много добре.

— Да ви интересува случайно медта? — питам го.

— Отстъпете назад! — виква той и вдига ръка. — Иначе ще повикам кучето. Казах ви да не си губите времето напразно. — И след малко добавя: — Знаете ли, хубавецо, вашето присъствие започва малко да ми пречи. Имам да пиша за едно списание статия „Химерата на комунизма“, а следобед трябва да присъствам на събрание на Асоциацията за подобряване на пистите за бягане. Разбира се, сигурно вече ви е ясно, че аз няма да приема никакви ваши предложения, каквито и да са те.

Е, и какво друго можех да сторя освен да изляза и да се метна на двуколката. Конят потегли и ме върна в хотела. Привързах животното и отивам да видя Анди. Той седи в стаята си и аз му разказвам дума по дума всичко за срещата си с фермера. Чопля краищата на покривката на масата като човек напълно лишен от мисъл.

— Нищо не разбирам — казвам аз и си затананиквам една тъжна глупава песничка, за да скрия падението си.

Анди само крачи напред-назад из стаята и дъвче левия край на мустака си, както прави винаги, когато изпълнява действието мислене.

— Джеф — продума най-сетне той, — вярвам ти, вярвам на всичко, което ми разказа за този шлифован селянин. Но у мен останаха малки съмнения. Струва ми се неправдоподобно у него да не е останала капчица първобитна ахмащина, заложена в този тип от самото провидение. Кажи, Джеф, ти забелязал ли си у мене особени религиозни наклонности?

— Не съм — казвам, но за да не го обидя, добавям: — Обаче съм срещал богомолци, у които тези наклонности са толкова микроскопични, че ако речеш да ги изтриеш с бяла кърпичка, на нея не остава и петънце.

— Аз цял живот се занимавам със задълбочено изучаване на природата, от самото сътворение на света — казва Анди. — И твърдо вярвам във висшия замисъл на Провидението. Фермерите са създадени с определена цел: да хранят, поят и обличат изискани хора като тебе и мене. Иначе за какво са ни дадени мозъците? Аз вярвам, че манната, която четиридесет години е поддържала живота на израилтяните в пустинята, не е нищо друго освен синоним на фермери. И той не е изгубил смисъла си до ден днешен. А сега — казва Анди — смятам да проверя своята теория, че щом си фермер, значи си бутнитрън. Независимо от орнаментите и медикаментите, които му е донесла лъжецивилизацията.

— И ти ще се провалиш — казвам. — Този фермер е отръскал от себе си всякакво руно. Барикадирал се е с постиженията на електричеството, образованието, литературата и разума.

— Нищо, ще опитам — казва Анди. — Има природни закони, които не може да промени дори най-изпитаният съвременен закон.

Анди се рови известно време в дрешника и се появява в кариран костюм — жълто-кафяви карета, големи колкото човешка длан. Сложил е червена жилетка на сини капки, а на главата си — лъскав цилиндър. Забелязвам, че светлорусите му мустаци са намазани с някакво синьо мастило.

— Господи! Нашарил си се като цирков фокусник — казвам аз.

— Спокойно — отвърща Анди. — Двуколката отвън ли е? Чакай ме тука, ще се върна скоро. След два часа Анди влиза в стаята и оставя на масата пачка долари.

— Осемстотин и шейсет — казва той. — Чакай да ти разкажа. Той си беше у дома. Поогледа ме и започна да ми се подиграва. Аз мълча, но изваждам орехови черупки и започвам да търкалям малко топче по масата. Подсвирквам си нещо и прибягвам до старата формула:

— Насам, насам, господа — викам, — и наблюдавайте топчето. За това пари не се искат. Ето го топчето, няма го топчето. Познайте къде е сега този палавник. Ловките ръце мамят окото.

Ломотя аз, но поглеждам фермера. По челото му е избила пот. Той отива да затвори външната врата и пак гледа, без да откъсва очи от топчето. Накрая казва направо: „Залагам двайсет, че ще позная къде е топчето. Ето под тази...“

— Няма нищо повече за разправяне — заключава Анди. — Той имаше на ръка само осемстотин и шейсет долара. Когато си тръгнах, изпроводи ме до вратата. И със сълзи на очи ми стисна ръката. „Много ви благодаря, драги — казва, — от години не съм изпитвал такова удоволствие. Вие ме върнахте към онези честити дни, когато бях просто фермер, а не аграрий. Господ здраве да ви дава.“

Тук Джеф Питърс млъкна и аз реших, че това е краят на разказа му.

— Значи, ти мислиш... — започнах аз.

— Да, нещо такова — казва Джеф. — Остави фермерите да вървят по пътя на прогреса и да се забавляват с висша политика. Животът във фермата е скучен; а някога те са играли на тази игра.

[1] АНТЪНИ Тролъп (1815–1882) — английски писател, написал повече от петдесет романа. Б.пр. ↑

[2] Става дума за американския президент Теодор Рузвелт (1901–1909), който обичал да се хвали с ловните си подвизи. Б.пр. ↑

[3] Елбърт Хъбард (1856–1915) — американски писател. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.